

RYNEK KAPITAŁOWY

WYKŁAD

ISTOTA RYNKU FINANSOWEGO

Rynek finansowy – obszar (dawniej miejsce), na którym dokonuje się transakcji instrumentami finansowymi (papierami wartościowymi).

Instrumenty finansowe mogą mieć charakter:

- **własnościowy** (akcje, udziały)
- **wierzytelności** (kredyty bankowe, obligacje)
- **terminowy** (instrumenty pochodne)

INSTRUMENTY FINANSOWE VS PAPIERY WARTOŚCIOWE

Instrumenty finansowe to papiery wartościowe oraz instrumenty nie będące papierami wartościowymi

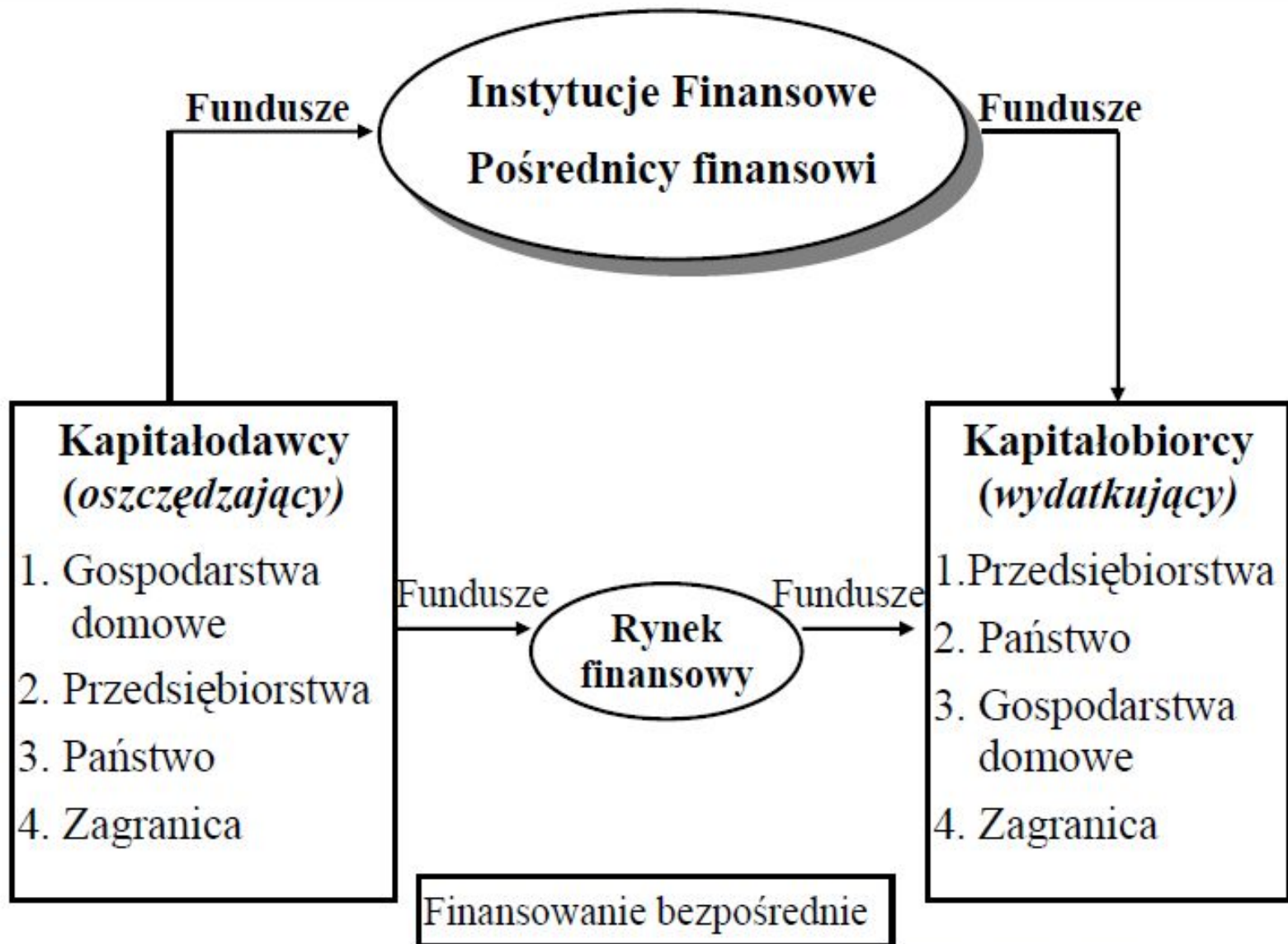
Papiery wartościowe to przede wszystkim akcje, prawa do akcji, kwity depozytowe, obligacje, certyfikaty inwestycyjne.

Instrumenty finansowe, nie będące papierami wartościowymi to m.in. Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, lokaty międzybankowe, bony skarbowe, krótkoterminowe papiery dłużne przedsiębiorstw, finansowe kontrakty terminowe, opcje, pochodne instrumenty towarowe.

TRZY PODSTAWOWE CECHY CHARAKTERYZUJĄCE INSTRUMENTY FINANSOWE

- 1. Dochód** – mierzony jako różnica między wartością końcową (cena sprzedaży) i początkową (cena kupna) inwestycji.
- 2. Ryzyko** – możliwość poniesienia straty, bądź też zrealizowania niższych zysków niż zakładane.
- 3. Płynność** – możliwość zamiany instrumentu finansowego na gotówkę w krótkim okresie po spodziewanej cenie.

SCHEMAT FUNKCJONOWANIA RYNKU FINANSOWEGO

II NSTYTUCJE FINANSOWE (POŚREDNICY FINANSOWI)

Instytucja finansowa – podmiot świadczący usługi związane z obrotem instrumentami finansowymi.

Rodzaje instytucji finansowych:

- Banki (komercyjne i inwestycyjne)
- Fundusze inwestycyjne
- Fundusze emerytalne
- Towarzystwa ubezpieczeniowe

RODZAJE TRANSAKCJI NA RYNKU FINANSOWYM

- **Transakcje hedgingowe** – zabezpieczenie się przed ryzykiem poniesienia strat z tytułu zmiany cen
- **Transakcje spekulacyjne** – dążenie do zarabiania na zmianach cen instrumentów finansowych w czasie
- **Transakcje arbitrażowe** – dążenie do zarabiania na różnicach cen tych samych instrumentów finansowych w różnych miejscach geograficznych oraz na różnicach między ceną danego instrumentu na rynku kasowym i terminowym

PODZIAŁ RYNKU FINANSOWEGO

1. Rynek pieniężny
2. Rynek kapitałowy
3. Rynek instrumentów pochodnych
4. Rynek walutowy

- 1. Rynek pieniężny (*money market*)** – rynek, na którym występują instrumenty o okresie zbywalności do 1 roku. Głównym celem tego rynku jest zachowanie odpowiedniej płynności.
- 2. Rynek kapitałowy (*capital market*)** – rynek, na którym występują instrumenty emitowane na okres co najmniej roku.
- 3. Rynek instrumentów pochodnych (*derivatives market*)** – rynek transferu ryzyka, na którym dokonuje się obrotu instrumentami pochodnymi.
- 4. Rynek walutowy (*foreign exchange market*)** – rynek, na którym występują instrumenty denominowane w obcej walucie, których wartość określa się w walucie krajowej.

PODZIAŁ RYNKU KAPITAŁOWEGO

- 1. Rynek bankowych kredytów średnio- i długookresowych (inaczej rynek depozytowo-kredytowy).**
- 2. Kapitałowy rynek papierów wartościowych, obejmujący przede wszystkim akcje i obligacje, zarówno skarbowe, jak i komunalne oraz korporacyjne.**

CECHY I FUNKCJE RYNKU KAPITAŁOWEGO

- **Transfer kapitału na dłuższy okres**
- **Efektywna alokacja kapitału**
- **Dobrze rozwinięty rynek kapitałowy sprzyja wzrostowi gospodarczemu, co przynosi określone długofalowe korzyści społeczne.**
- **Wycena i ocena podmiotów gospodarczych**

Giełda barometrem gospodarki?

- ▶ Dla przykładu: główny indeks giełdy brazylijskiej przez ostatnie 10 lat rósł w tempie blisko 53% rocznie, podczas gdy średnioroczne tempo wzrostu PKB tego kraju zwiększało się w tym czasie o około 3%.
- ▶ W nawiązaniu do tych danych interesująco prezentują się polskie indeksy giełdowe: WIG oraz WIG20, które w przeciągu tego samego okresu wzrastały średnio każdego roku odpowiednio o 27% oraz 13%, podczas gdy polska gospodarka rozwijała się w tempie około 4,5% rocznie!!!

Stopy zwrotu z indeksów giełdowych oraz średnioroczne tempo wzrostu PKB w wybranych gospodarkach w latach 1998-2007

Lp.	Indeks	Procentowa zmiana indeksu w badanych latach	Średnioroczna stopa zwrotu z indeksu	Średnioroczne tempo wzrostu PKB
1	Bovespa	527%	53%	2,5%
2	Mexico	465%	46%	3,7%
3	DJIA	68%	7%	3,3%
4	WIG20	134%	13%	5,1%
5	DAX	89%	9%	1,7%
6	Nikkei	0,25%	0,03%	1,2%
7	FTSE	26%	3%	3,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Światowego i OECD

HISTORIA GIEŁDY

Instytucja giełdy kapitałowej ukształtowała się w XIX wieku, czyli wieku rozwoju kapitalizmu. Wyrosła bezpośrednio z giełd towarowych, które miały znacznie dłuższą historię. Początek funkcjonowania giełd kapitałowych miał miejsce w państwach gdzie dominowała religia protestancka, co jest charakterystyczne

z popularnym w tych regionach etosem pracy i handlu.

Pierwsze giełdy kapitałowe powstały w holenderskiej Antwerpii i Amsterdamie. Jednak prawdziwy rozkwit tych instytucji wystąpił

w Anglii i Stanach Zjednoczonych. Stworzenie w roku 1884 pierwszego na świecie indeksu giełdowego - Dow Jones, zapoczątkowało nowy kierunek w procesie obrotu papierami wartościowymi

MODELE FUNKCJONOWANIA GIEŁD

Każda giełda powinna mieć swój wewnętrzny regulamin.

Tak więc każda giełda może sama określić sposób, w jaki zostanie zorganizowana (czasami określa to państwo).

Na świecie wyróżnia się **dwa podstawowe modele giełd** :

Model amerykański - gdzie giełda jest instytucją prywatno-prawną, jest zrzeszeniem kupców, przemysłowców, pośredników i bankierów. Ma charakter spółki akcyjnej. Celem działania udziałowców jest nabycie członkostwa giełdy. Liczba członków jest ograniczona.

Członkostwo na giełdzie jest przedmiotem obrotu giełdowego. Tylko członkowie giełdy uprawnieni są do zawierania transakcji.

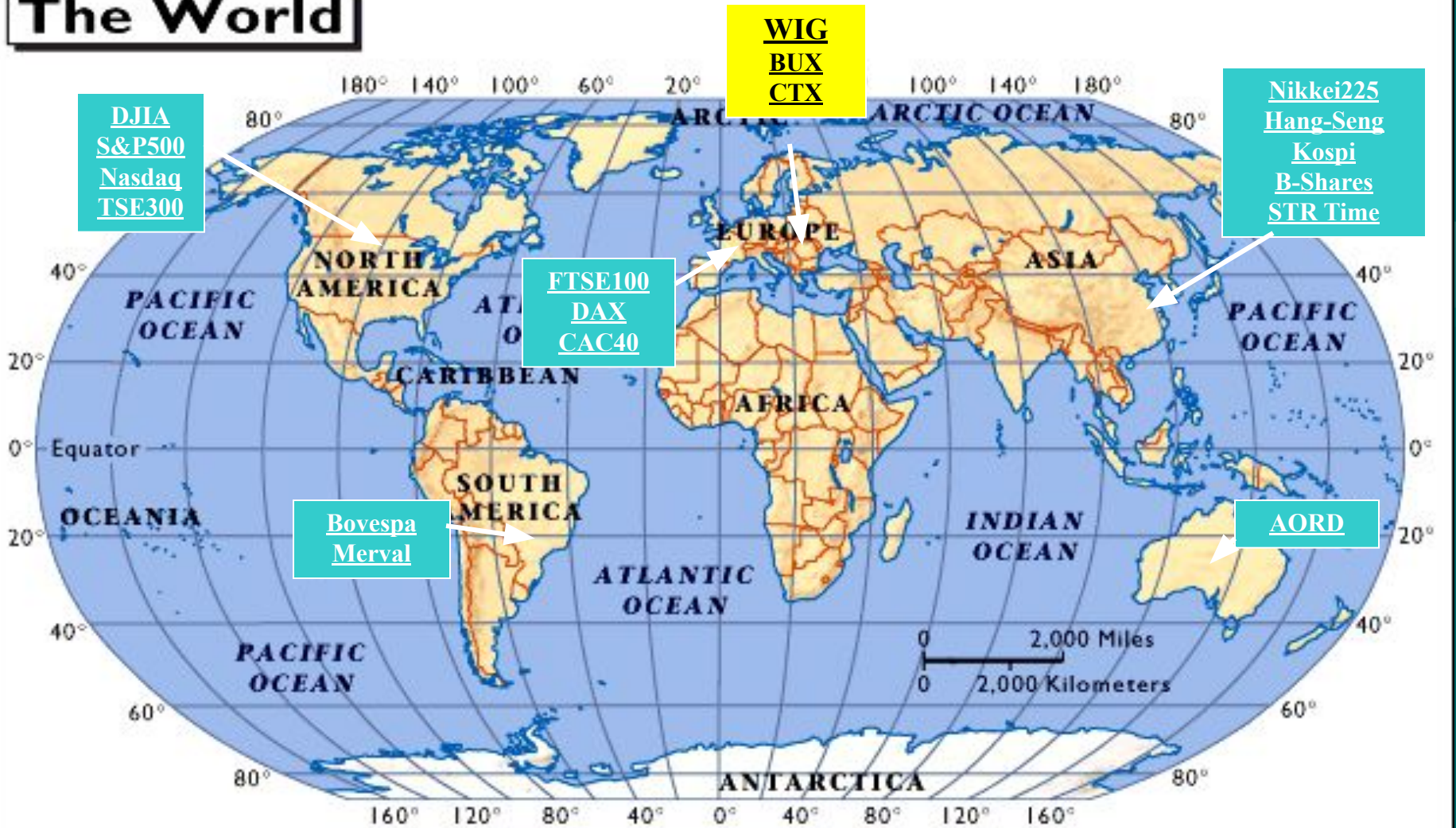
Oczywiście członek giełdy to nie pojedynczy inwestor (ich liczba jest nieograniczona) , tylko np. biuro maklerskie uprawnione do składania zleceń. Ich liczba jest ograniczona, więc tylko udziałowiec ma prawo do świadczenia usług maklerskich. Ten model giełdy jest szczególnie popularny w anglosaskim kręgu kulturowym,

MODELE FUNKCJONOWANIA GIEŁD C.D.

Model niemiecki - w nim giełda jest instytucją publiczno-prawną, a jej powstanie uzależnione jest od zgody właściwego organu administracji państwowej (np. zgoda Ministra Finansów). Liczba członków giełdy nie jest w modelu niemieckim ograniczona, a członkostwo w giełdzie nie jest równoznaczne z prawem do przeprowadzania transakcji na giełdzie tzn. można być współwłaścicielem giełdy ale można nie mieć zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej. Oczywiście także w tym modelu indywidualny inwestor może składać zlecenia, bez ograniczeń poprzez biura maklerskie. Ten model giełdy, gdzie ingerencja państwa jest większa jest charakterystyczny dla Europy kontynentalnej (również Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie jest skonstruowana na bazie modelu niemieckiego).

GIEŁDY ŚWIATOWE

The World

HISTORIA POLSKIEJ GIEŁDY

- 12.05.1817** – otwarcie pierwszej giełdy papierów wartościowych w Polsce (tzw. giełda kupiecka)
- 16.05.1817** – pierwsza sesja giełdowa. Przedmiotem obrotu były przede wszystkim weksle i obligacje (handel akcjami rozwinął się na szerszą skalę w drugiej połowie XIX wieku)
- XX-lecie międzywojenne** – oprócz Warszawy, istniały również giełdy w Katowicach, Krakowie, Lwowie, Łodzi, Poznaniu i Wilnie
- 1990** – podpisanie umowy o współpracy między Polską a Francją w celu uruchomienia giełdy w Warszawie
- 16.04.1991** – pierwsza sesja giełdowa (sesje odbywają się raz w tygodniu, 1992 – dwa razy, 1993 – trzy razy w tygodniu)
- 1994** – wprowadzenie indeksu WIG20
- 1998** – uruchomienie rynku instrumentów pochodnych
- 2000** – wprowadzenie systemu giełdowego WARSET
- 2007** – uruchomienie rynku NewConnect
- 2010** – debiut akcji GPW na giełdzie

INDEKSY NA GPW W WARSZAWIE

1. WIG20 – 20 największych i najpłynniejszych spółek (20)
2. MWIG40 – średnie spółki (40)
3. SWIG80 – małe spółki (80)
4. WIG – największe i średnie spółki (358)
5. WIG-PL – spółki krajowe (332)
6. WIGdiv – spółki regularnie wypłacające dywidendy (30)
7. Respekt – spółki odpowiedzialne społecznie (16)

INDEKSY SEKTOROWE NA GPW W WARSZAWIE

1. WIG-Banki – spółki z sektora bankowego (11)
2. WIG-Budownictwo – spółki z sektora budowlanego (31)
3. WIG-Chemia – spółki z sektora chemia (5)
4. WIG-Deweloperzy – spółki z sektora deweloperzy (23)
5. WIG-Energia – spółki z sektora energia (7)
6. WIG-Informatyka – spółki z sektora informatyka (25)
7. WIG-Media – spółki z sektora media (13)
8. WIG-Paliwa – spółki z sektora paliwa (10)
9. WIG-Spożywczy - spółki z sektora spożywczy (23)
0. WIG-Telekomunikacja - spółki z sektora telekomunikacja (6)

Lp	Instrument	Kod ISIN	Kurs na sesji* (PLN)	Pakiet	Wartość rynkowa pakietu (PLN)	Dzienna zmiana kursu (%)	Udział w portfelu (%)	Wpływ na Indeks**** (%)	Udział w obrotach akcjami i PDA na sesji (%)	Średni spread na sesji***** (punkty bazowe)
1	KGHM	PLKGHM000017	166,50	136 410 000	22 712 265 000	0,60	14,402	0,09	18,46	11
2	PKOBP	PLPKO0000016	42,00	508 581 000	21 360 402 000	2,44	13,545	0,33	14,25	13
3	PEKAO	PLPEKAO000016	163,20	106 927 000	17 450 486 400	1,68	11,066	0,19	11,44	17
4	PZU	PLPZU0000011	343,20	47 332 000	16 244 342 400	1,69	10,301	0,17	8,83	13
5	PKNORLEN	PLPKN0000018	44,15	309 999 000	13 686 455 850	0,57	8,679	0,05	2,84	20
6	PGE	PLPGER000010	22,42	574 143 000	12 872 286 060	-1,02	8,163	-0,08	3,98	15
7	TPSA	PLTLKPL00017	16,75	603 102 000	10 101 958 500	0,00	6,406	0,00	2,33	14
8	PGNIG	PLPGNIG000014	3,72	1 623 685 000	6 040 108 200	0,00	3,830	0,00	2,32	29
9	TAURONPE	PLTAURN000011	6,12	932 734 000	5 708 332 080	1,16	3,620	0,04	2,34	20
10	BZWBK	PLBZ00000044	224,80	21 662 000	4 869 617 600	0,49	3,088	0,02	4,77	10
11	BRE	PLBRE0000012	316,50	12 725 000	4 027 462 500	2,10	2,554	0,05	1,16	41
12	GETIN	PLGSPR000014	12,73	314 248 000	4 000 377 040	1,84	2,537	0,05	0,77	30
13	ASSECOPOL	PLSOFTB000016	49,02	64 049 000	3 139 681 980	-1,57	1,991	-0,03	0,98	25
14	CEZ	CZ0005112300	130,80	22 761 000	2 977 138 800	-1,28	1,888	-0,02	0,29	40
15	GTC	PLGTC0000037	21,14	124 744 000	2 637 088 160	1,15	1,672	0,02	0,42	47
16	TVN	PLTVN0000017	16,50	149 465 000	2 466 172 500	-0,30	1,564	0,00	0,26	58
17	LOTOS	PLLOTOS000025	40,15	60 797 000	2 440 999 550	-0,86	1,548	-0,01	2,02	12
18	PBG	PLPBG0000029	201,50	10 055 000	2 026 082 500	0,80	1,285	0,01	0,40	43
19	POLIMEXMS	PLMSTSD000019	3,49	464 286 000	1 620 358 140	-2,24	1,027	-0,02	0,23	50
20	CYFRPLSAT	PLCFRPT000013	14,83	88 907 000	1 318 490 810	0,00	0,836	0,00	0,47	53
		RAZEM	---	---	157 700 106 070	---	100	---	78,56	28

	Krajowe	Zagraniczne	Razem
Rynek podstawowy	320	27	347
Rynek równoległy	51	0	51
RAZEM	371	27	398

Kapitalizacja (mln zł)

	Krajowe	Zagraniczne	Razem
Rynek podstawowy	529 999,51	291 862,54	821 862,05
Rynek równoległy	6 060,41	0,00	6 060,41
RAZEM	536 059,92	291 862,54	827 922,46

Rok	Kapitalizacja spółek krajowych (mln zł)	Liczba spółek	Obroty akcjami (mln zł)	Obroty obligacjami (mln zł)	Wolumen obrotu kontraktami	Stopa zwrotu WIG (%)
2010	542 646,12	400	234 288,00	1 428,00	14 009 202	18,77
2009	421 178,00	379	175 943,00	1 476,00	13 424 593	46,85
2008	267 359,31	374	165 658,00	2 500,00	12 233 935	-51,07
2007	509 887,41	351	239 740,00	1 748,00	9 477 868	10,39
2006	437 719,22	284	169 348,00	2 768,00	6 386 046	41,60
2005	308 417,62	255	98 517,00	2 754,00	5 378 517	33,66
2004	214 312,57	230	59 759,00	4 177,00	3 609 125	27,94
2003	140 001,47	203	40 118,00	6 337,00	4 231 949	44,92
2002	110 564,64	217	31 834,00	2 066,00	3 175 890	3,19
2001	103 369,91	230	40 300,00	2 567,00	3 754 854	-21,99
2000	130 085,00	225	84 637,00	2 295,00	1 516 042	-1,30
1999	123 411,00	221	44 672,00	2 383,00	207 372	41,30
1998	72 442,00	198	31 191,00	4 291,00	24 320	-12,80
1997	43 766,00	143	26 171,00	6 744,00	---	2,30
1996	24 000,00	83	14 948,00	8 110,00	---	89,10
1995	11 271,00	65	6 836,00	9 638,00	---	1,50
1994	7 450,00	44	11 710,00	1 650,00	---	-39,90
1993	5 845,00	22	3 937,00	279,00	---	1 095,30
1992	351,00	16	114,00	11,00	---	13,20
1991	161,00	9	15,00	0,00	---	-8,09

FILOZOFIA ANALIZY TECHNICZNEJ

1. Rynek dyskontuje wszystko
2. Ceny podlegają trendom
3. Historia się powtarza

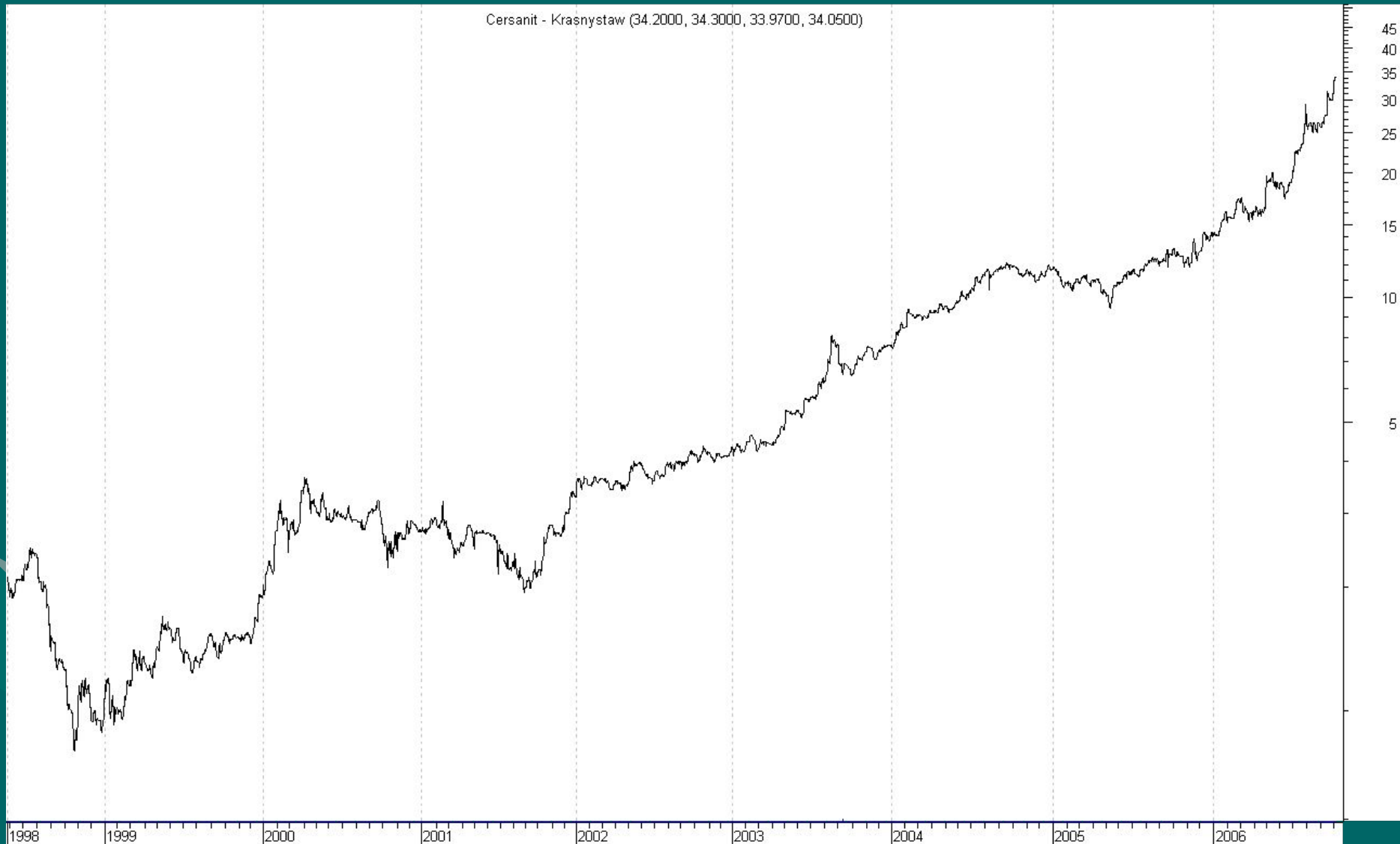
TEORIA DOWA

1. Średnie giełdowe dyskontują wszystko
2. Trzy trendy rynkowe
3. Trzy fazy trendu głównego
4. Średnie rynkowe muszą się nawzajem potwierdzać
5. Wolumen jako potwierdzenie trendu
6. Trend kontynuowany jest dopóki nie pojawią się definitywne oznaki świadczące o jego odwróceniu

TREND WZROSTOWY

Trend wzrostowy

TREND SPADKOWY

Trend spadkowy

TREND BOCZNY

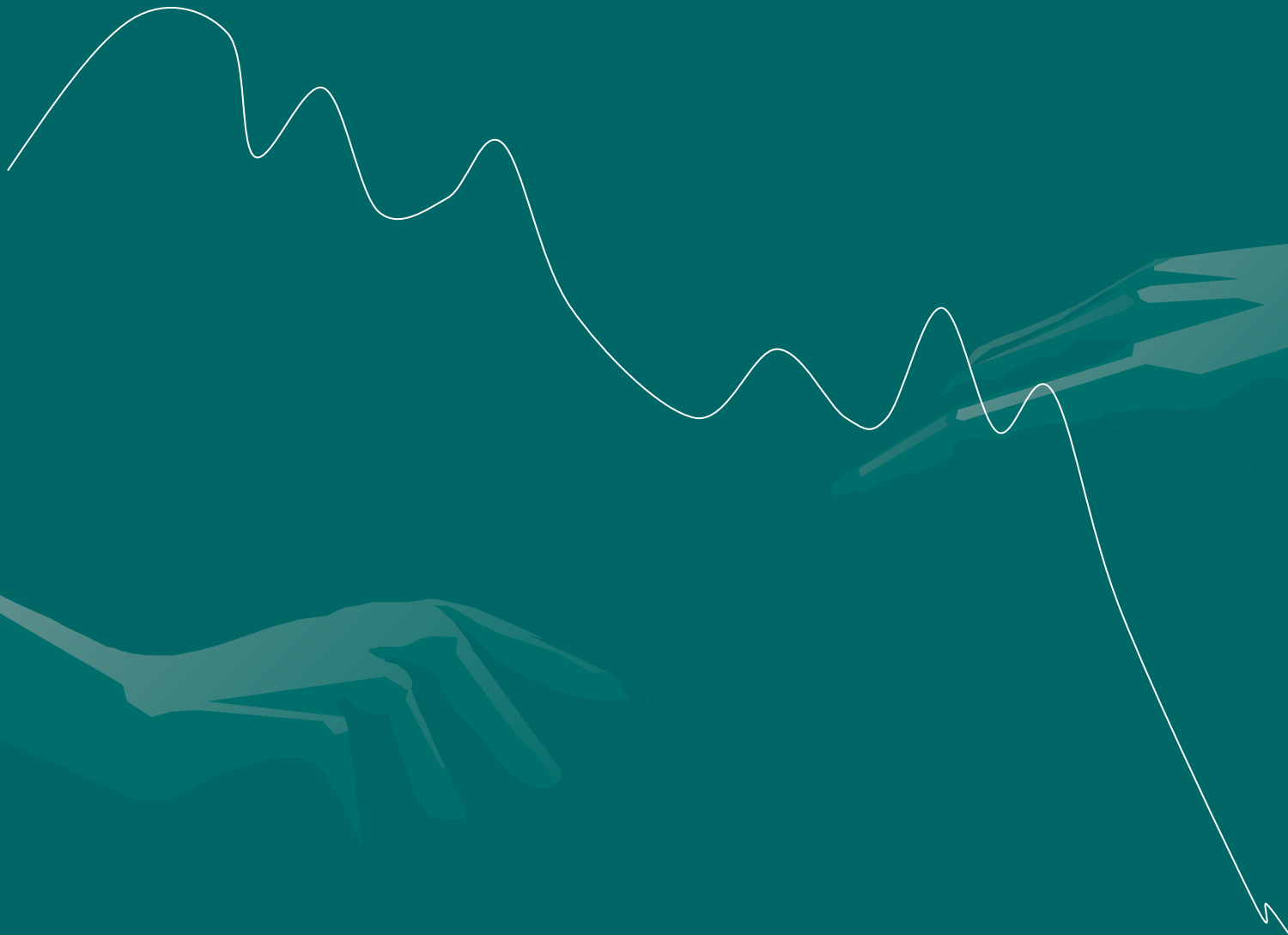
Trend boczny (horyzontalny)

TRZY FAZY TRENDU GŁÓWNEGO

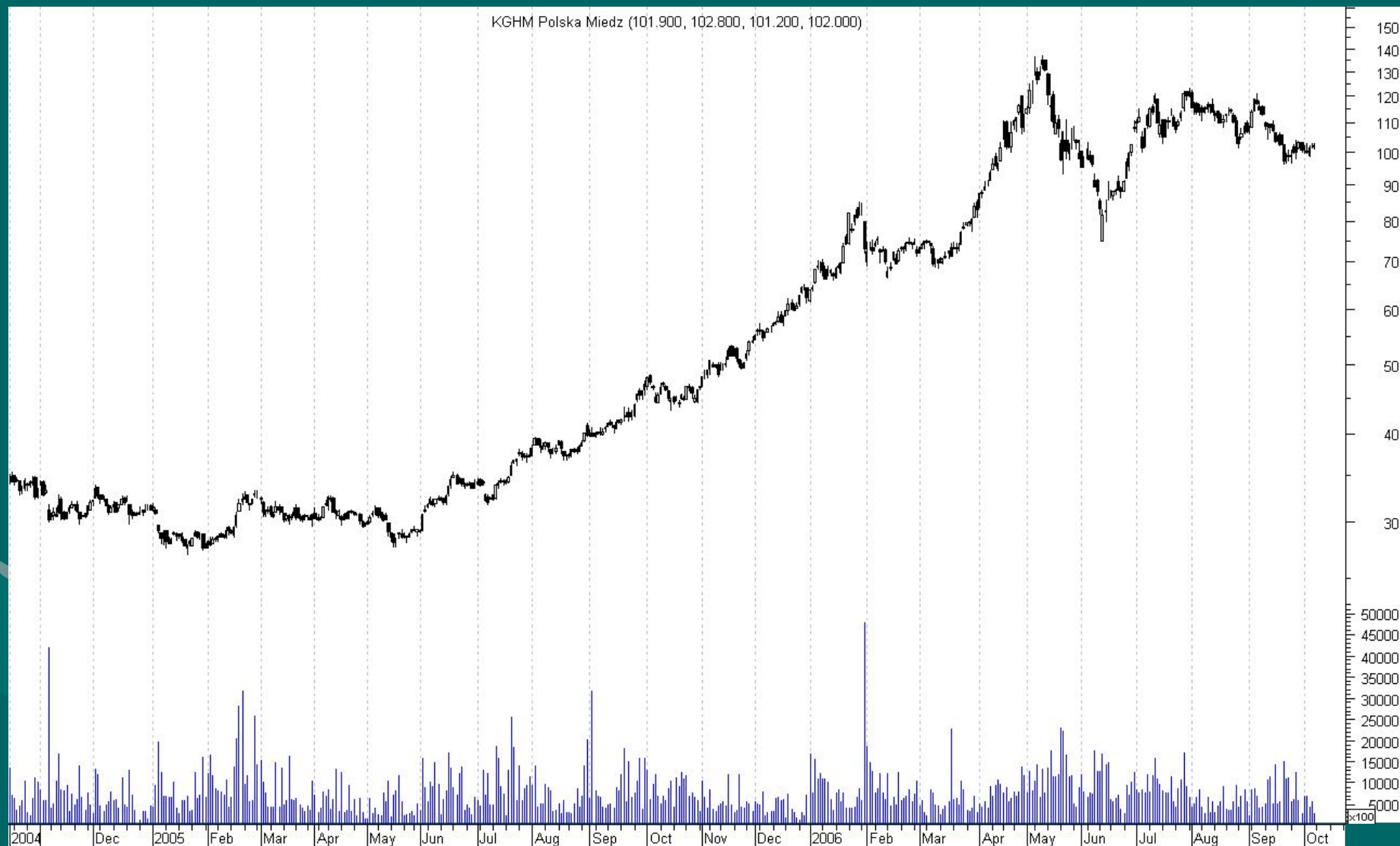
TRZY FAZY TRENDU GŁÓWNEGO

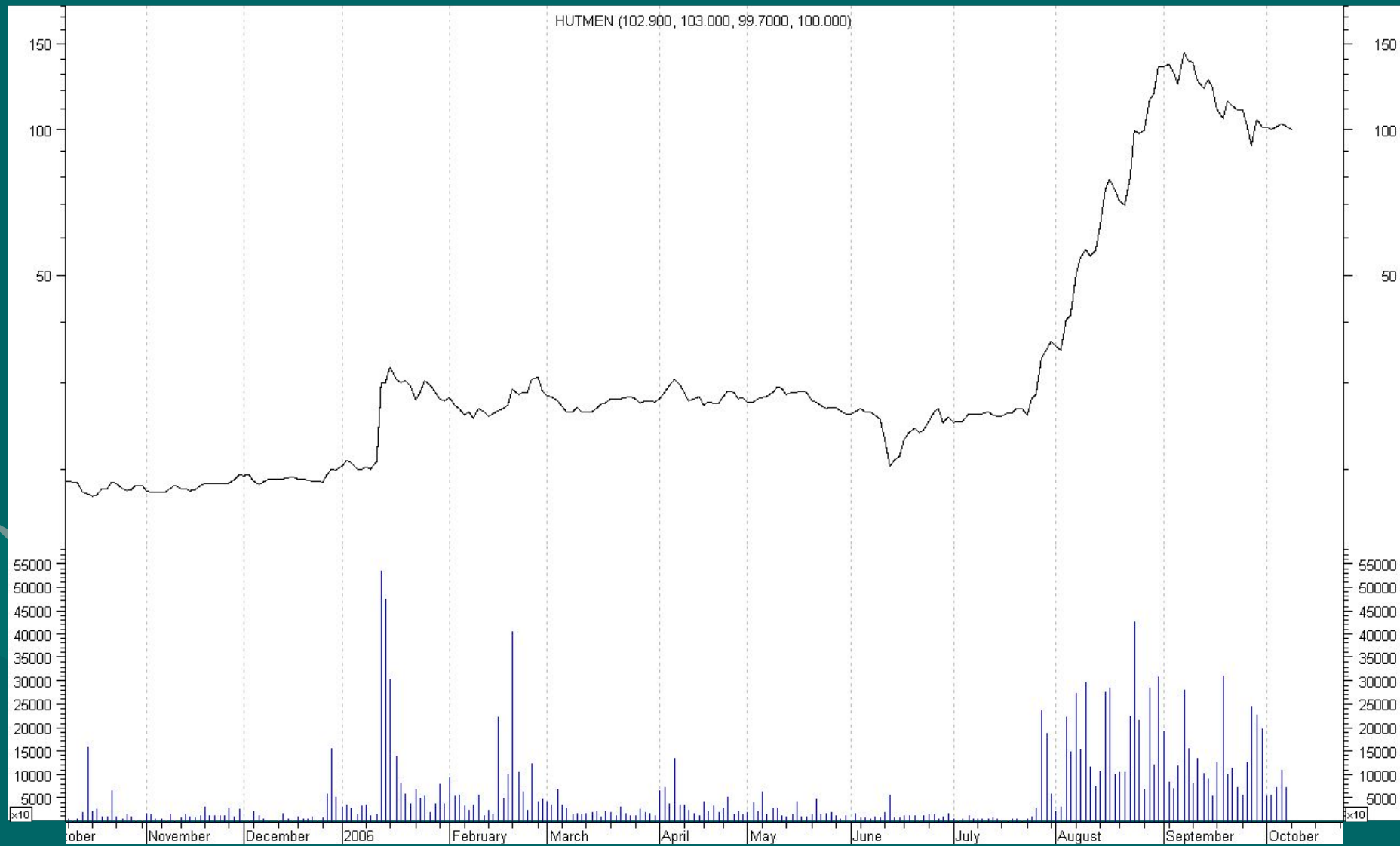
WOLUMEN JAKO POTWIERDZENIE TRENDU

Wolumen jako potwierdzenie trendu

Wolumen jako potwierdzenie trendu

Wolumen jako potwierdzenie trendu

Wolumen jako potwierdzenie trendu

Wolumen jako potwierdzenie trendu

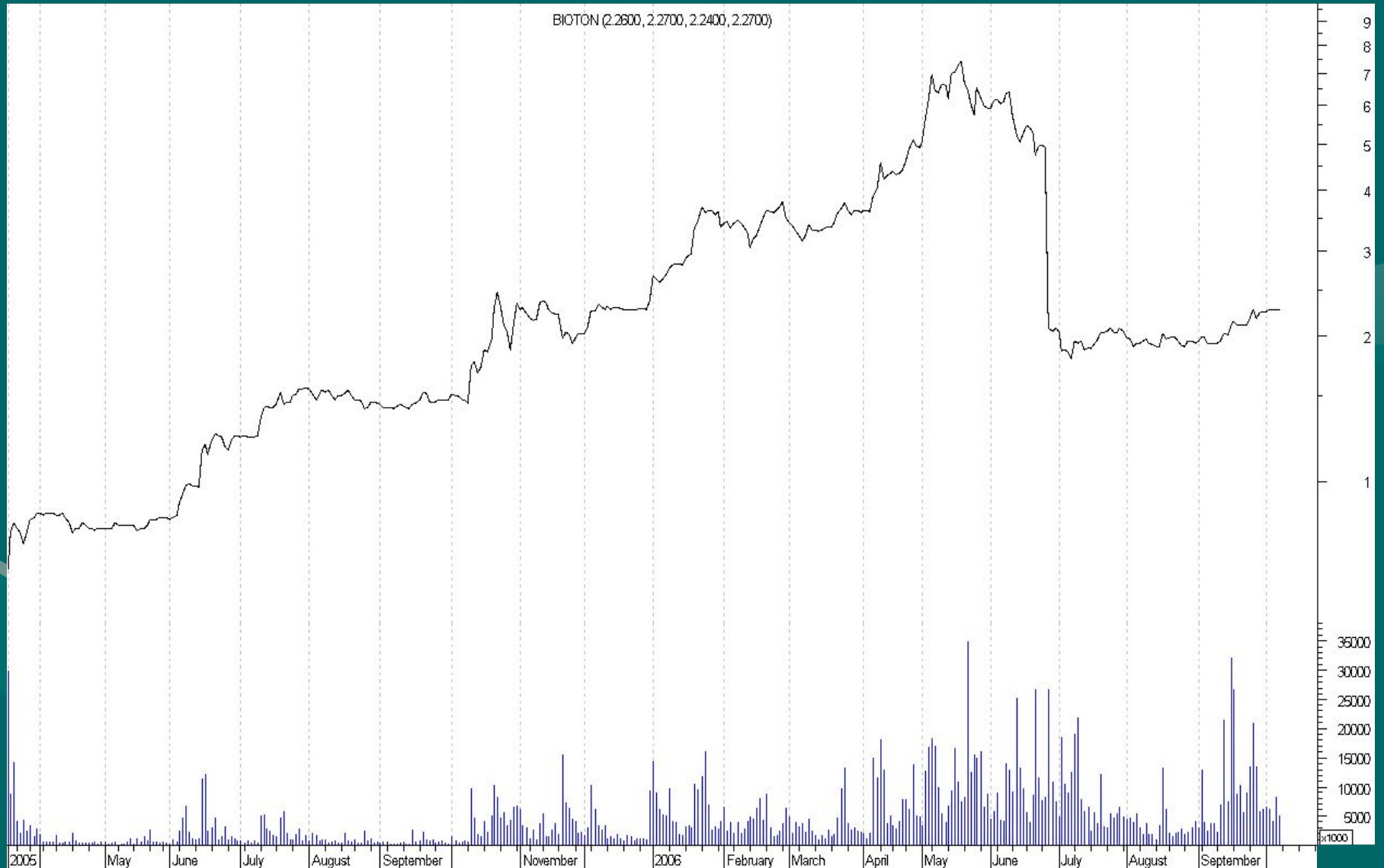

RODZAJE WYKRESÓW

1. Wykresy liniowe
2. Wykresy słupkowe
3. Wykresy świecowe

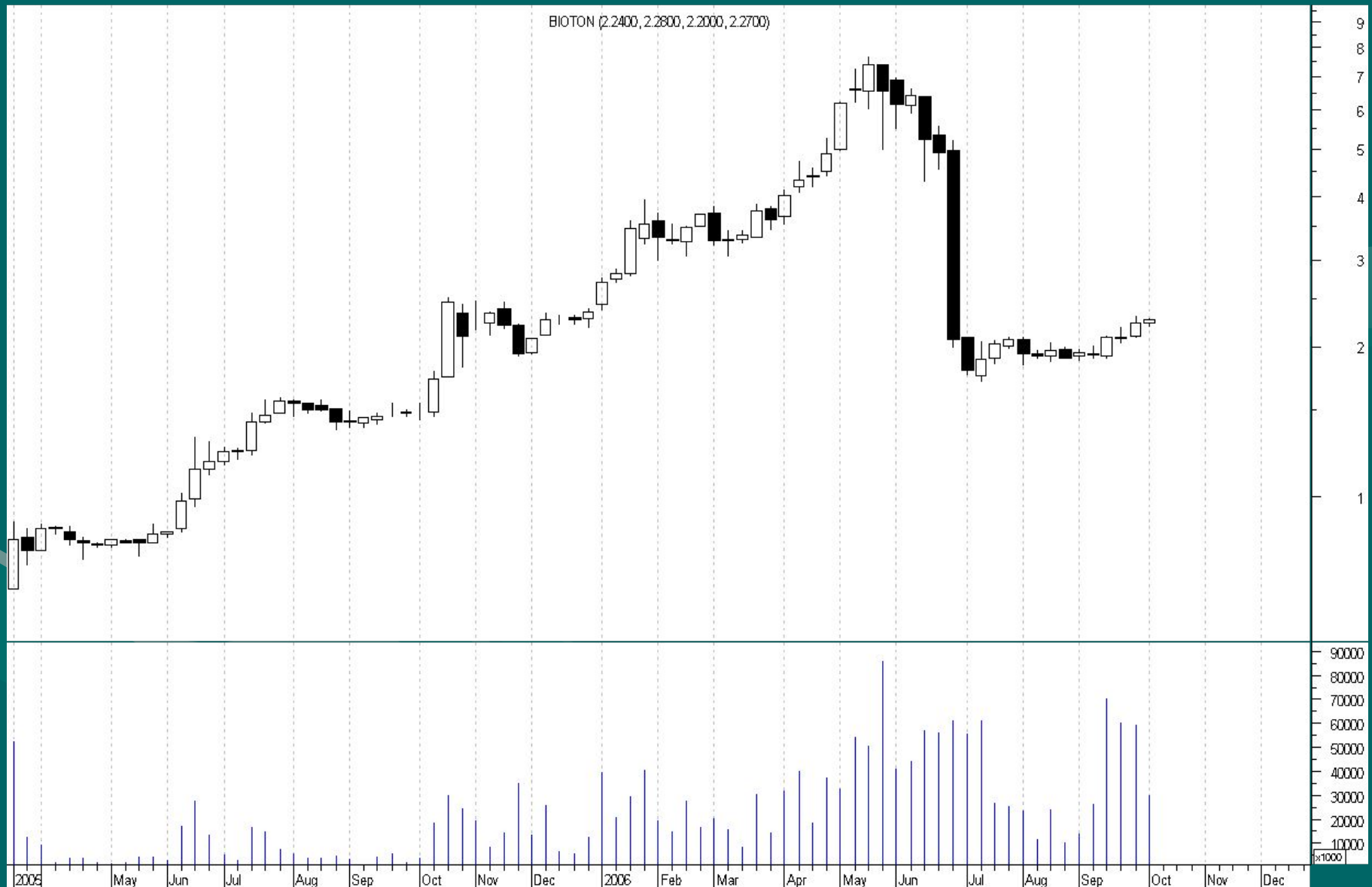
WYKRES LINIOWY

WYKRES ŚWIECOWY

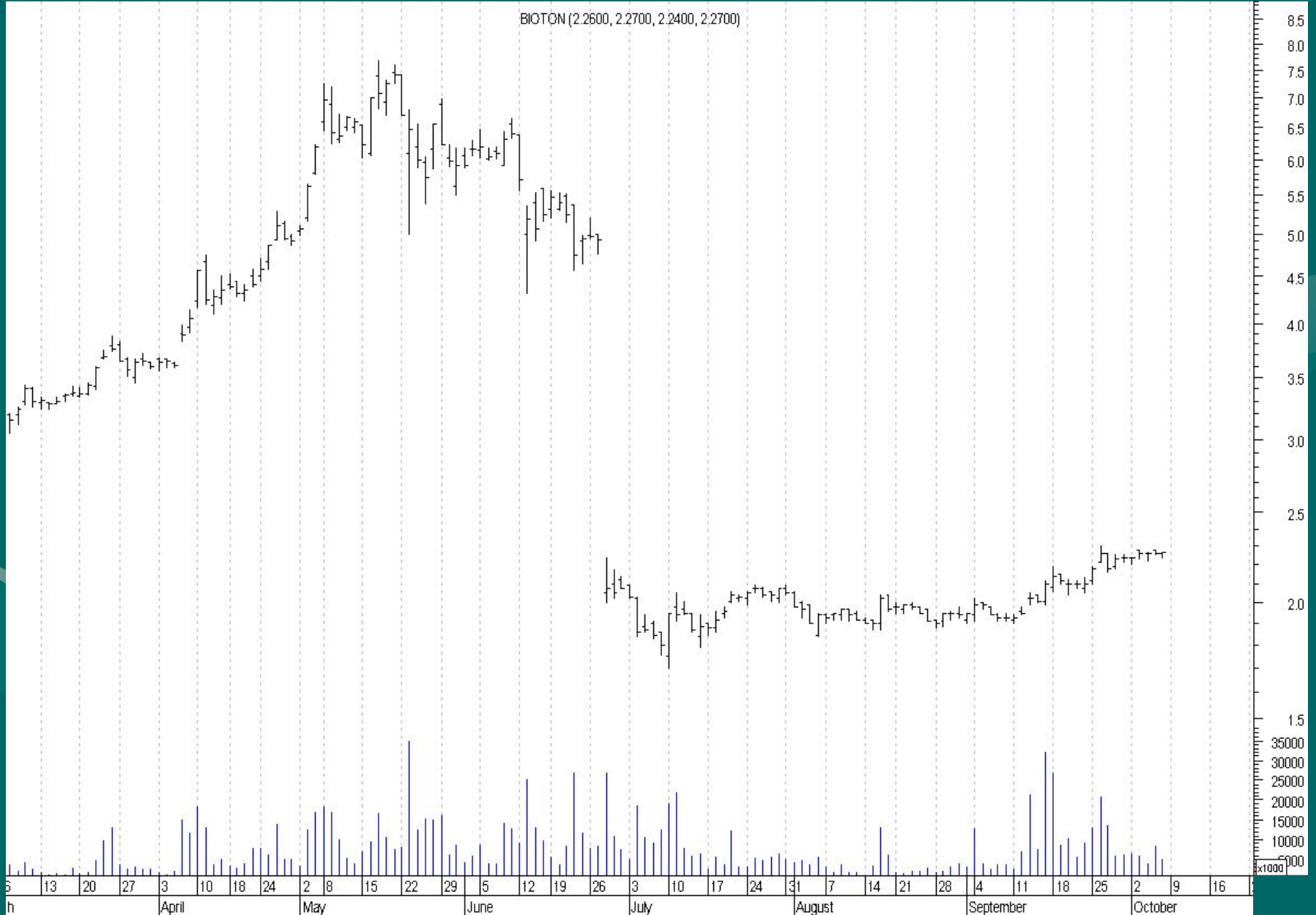

WYKRES ŚWIECOWY (tygodniowy)

WYKRES SŁUPKOWY

BIOTON (2.2600, 2.2700, 2.2400, 2.2700)

ANALIZA TRENDU

I. Definicja trendu

- Trend wzrostowy
- Trend spadkowy
- Trend horyzontalny

II. Trzy stopnie trendu

(trend krótko-,średnio- i długoterminowy)

III. Linie wsparcia i oporu

IV. Linie trendu

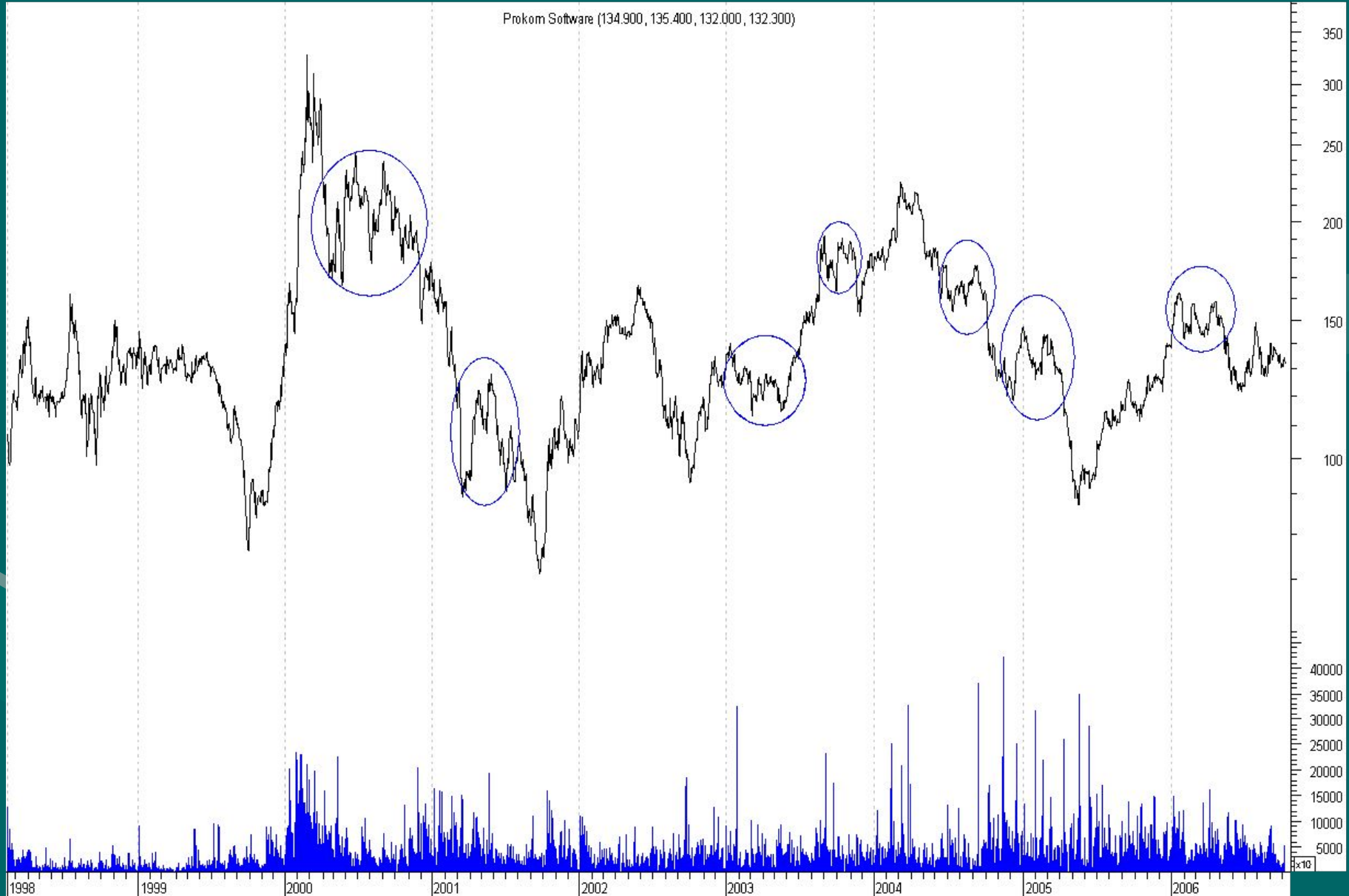
V. Linia kanału

VI. Luki cenowe

(luki startu, ucieczki i wyczerpania)

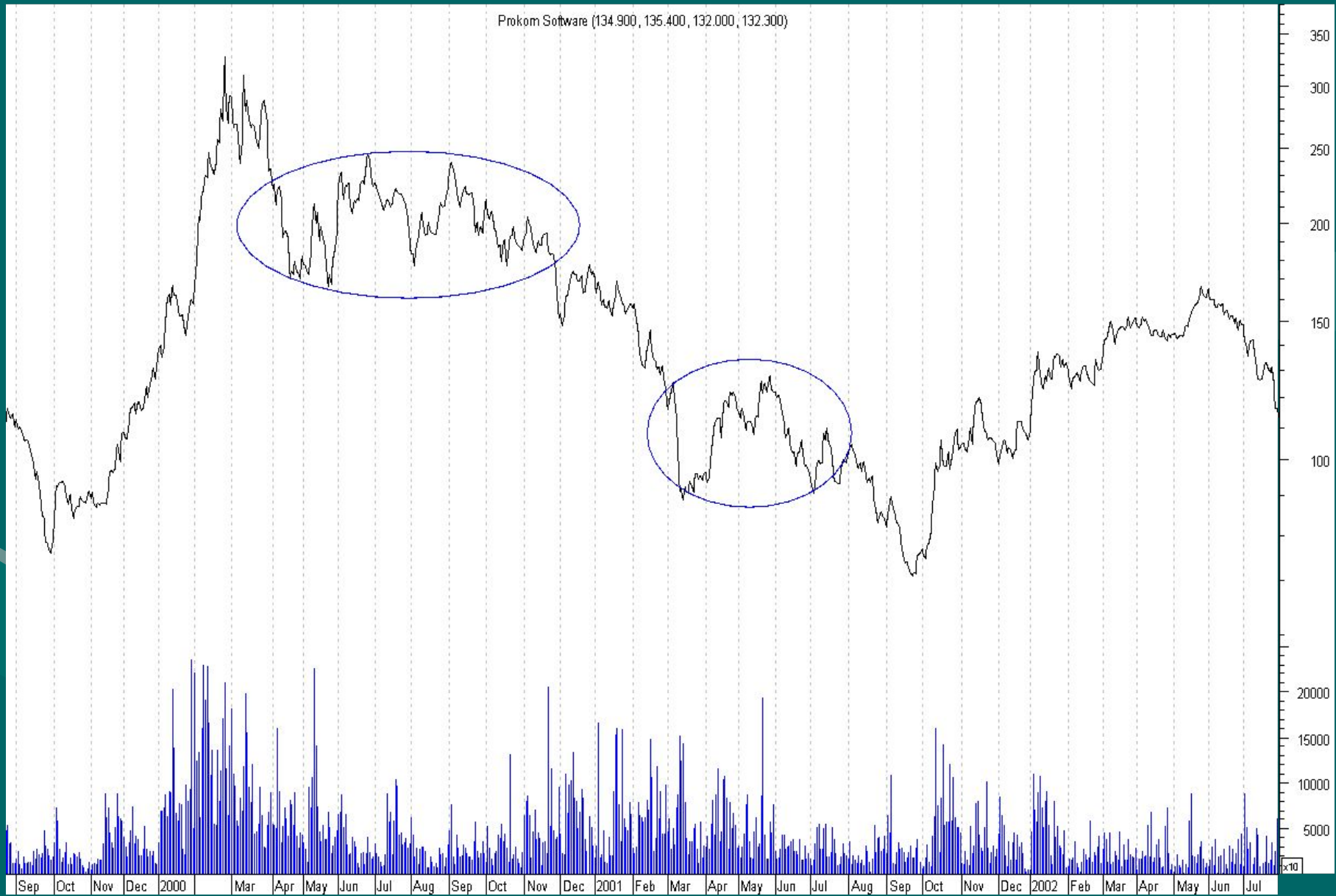
Trzy stopnie trendu

Prokom Software (134.900, 135.400, 132.000, 132.300)

Trzy stopnie trendu (średnio- i krótkoterminowy)

Prokom Software (134.900, 135.400, 132.000, 132.300)

Linie wsparcia i oporu

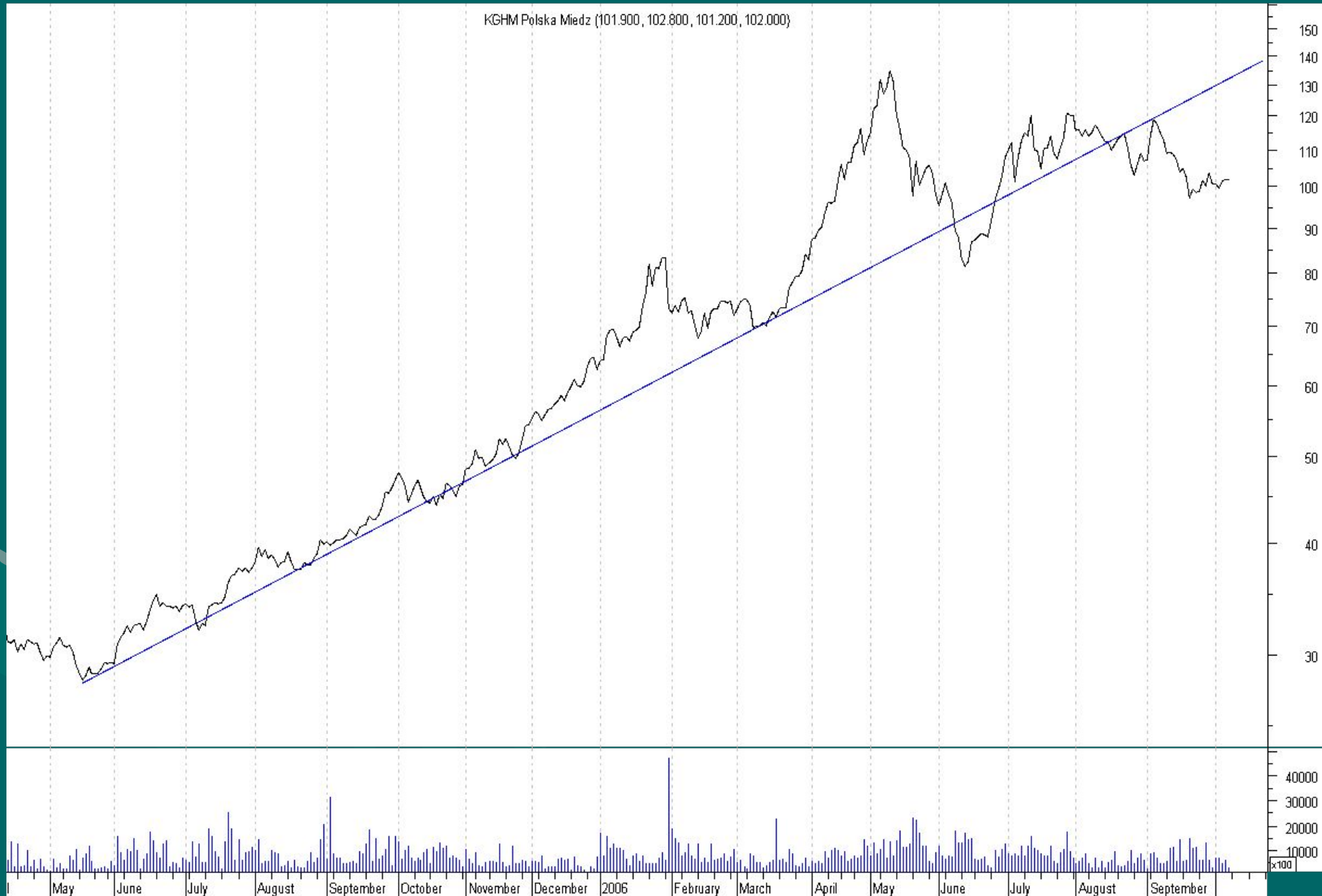
Swarzędzkie Fabryki Mebli (0.9200, 0.9200, 0.9000, 0.9100)

Linie trendu

Linie trendu

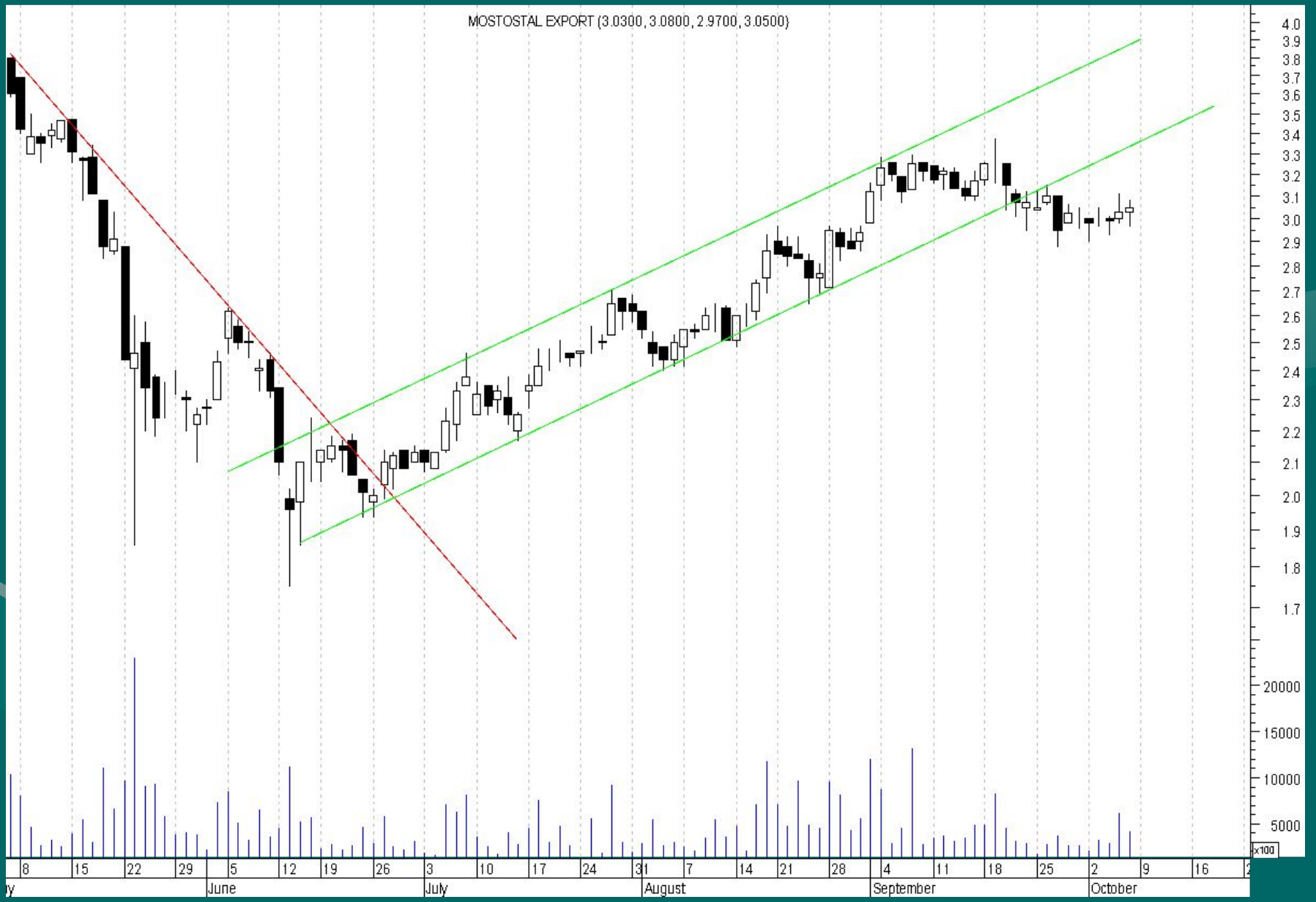

Linie trendu

Linie kanału

MOSTOSTAL EXPORT (3.0300, 3.0800, 2.9700, 3.0500)

Linie kanału

